

Nr 13

Av herr **Larsson i Hedenäset m. fl.**, *angående vidgad rätt till restitution av skatt å bensin, som förbrukas vid användning av motorer i skogsbruket.*

Nu gällande förordning angående bensinskatt är till sina huvuddrag ett uttryck för den bedömningen, att motorfordonstrafiken bl. a. härigenom skall bära sin andel av uppkommande vägkostnader. I konsekvens därmed har restitution av bensinskatt medgivits för vissa slag av bensinförbrukning, som ej har något samband med vägslitage. Sålunda har restitution av skatt å bensin medgivits för jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel vid sådan förbrukning.

Det synes oss — ur såväl rättvise- som nationalekonomiska synpunkter — motiverat, att detta restitutionsförfarande utsträcker att tillämpas även å bensinförbrukning vid användande av olika skogsbrukets motorer.

Under de senaste åren har det svenska skogsbruket undergått en fortgående mekanisering. För utförandet av olika arbetsmoment i skogsarbetet har undan för undan ett allt större antal av olika motorredskap kommit till användning. I första hand må därvidlag nämnas olika typer av motorsågar, vilka användes vid såväl avverkningar som vid utförandet av olika skogsvårdsarbeten. Även i övrigt har en ökad mekanisering ägt rum, t. ex. i form av transportabla barkningsmaskiner o. d.

Dessa förhållanden belyses av en av kungl. skogsstyrelsen gjord undersökning. Enligt denna kan antalet motorsågar, som år 1953 var i bruk, uppskattas till i runt tal 7 000, medan motsvarande antal för avverkningssäsongen 1956/57 uppskattas till minst 45 000. För driften av dessa skogsbrukets motorer förbrukas betydande mängder bensin. Skogsstyrelsen har uppskattat den sammanlagda bensinåtgången för olika typer av motorsågar till 7,5 milj. liter per år. Denna uppskattning har angetts vara försiktig, och uppenbart torde vara, att den nuvarande förbrukningen kommer att successivt stiga i takt med den fortgående mekaniseringen.

I och för sig är denna ökade mekanisering av landets skogsbruk förvisso att hälsa med tillfredsställelse. Ett rationellt utnyttjande av den tillgängliga manuella arbetskraften, liksom ett reducerande av skogsbrukets fysiska påfrestningar, framstår som värdefulla vinster av skogsbrukets mekaniseringsprocess.

Det måste tyvärr konstateras, att uttagandet av bensinskatt å bränsleförbrukningen till skogsbrukets motorer är ägnat att motverka den ur nä-

ringens och nationalhushållets synpunkt önskvärda mekaniseringen. Skogens stora betydelse för folkhushållet motiverar övervägande av frågan om restitution av bensinskatt för här ifrågavarande förbrukning.

Inledningsvis har antytts, att då restitution av bensinskattemedel medgivits andra näringar får detta ses som ett uttryck för en strävan att befria från — respektive kompensera för — bensinskatt vid sådan bensinförbrukning som ej har samband med vägsplitage. Att så är förhållandet framgår bl. a. av riksdagsbehandlingen av frågan om restitution av skatt å bensin som förbrukas inom trädgårdsnäringen. I sammansatta bevillnings- och jordbruksutskottets utlåtande nr 1/1956 anfördes härom bl. a. följande:

Med hänsyn till att de genom bensinbeskattningen inflytande skattemedlen är avsedda att bidra till kostnaderna för vägväsendet anser utskottet att kompensation bör lämnas trädgårdsnäringen för de särskilda kostnader, som uppkommer till följd av beskattningen av bensin, nyttjad för näringsgrenens maskiner och redskap. Utskottet förordar sålunda, att sådan ändring vidtages i 5 § i 1929 års förordning om särskild skatt å bensin och motorsprit, att restitutionen må åtnjutas jämväl för bensin och motorsprit, som användes för framdrivande av inom trädgårdsnäringen nyttjade jordfräsar.

Vad utskottet här anförde synes oss även vara relevant i fråga om bensinförbrukningen till skogsbrukets motorer och skatten därpå.

Den bensinskatt som skogsbruket belastas med i samband med driften av motorsågar kan — enligt skogsstyrelsen — för närvarande uppskattas till ej mindre än 2,4 milj. kronor per år. Visserligen erbjuder det betydande svårigheter att ernå en exakt uppskattning av den sammanlagda bränsleförbrukningen — och därmed den bensinskatt som erlægges — per år för de motorer varom här är fråga. För ett mera långsiktigt restitutionsförfarande torde det vara påkallat med en närmare utredning av detta spörsmål. Det oaktat torde dock redan nu principbeslut kunna fattas och en lämpligt avvägd medelsanvisning av i bensinskattefonden inestående medel — att avräknas den restitution som efter närmare utredning befinnes skälig — kunna ske, dels retroaktivt för budgetåret 1957/58, dels ock för budgetåret 1958/59. Ett sådant förfarande skulle även närmast överensstämma med riksdagens handläggning år 1956 av frågan om skatterestitution för trädgårdsnäringens bensinförbrukning.

Beträffande dispositionen av här ifrågasatta restitutionsmedel må inledningsvis erinras om de bestämmelser härvidlag som gäller för jordbrukets, fiskets och trädgårdsnäringens vidkommande. Restitution av skatt för sådan bensin, som förbrukas vid jordbruket till bensindrivna traktorer, ut-

går efter ett schablonmässigt fixerat belopp individuellt till vederbörande traktorägare. För fisket och trädgårdsnäringen däremot utgår restitutionen kollektivt. Medlen disponeras för olika åtgärder till respektive näringsgrenars gagn, vartill statliga bidrag eller garantilån ej utgår.

Uppenbarligen är det svårt ernå ett individuellt restitutionsförfarande å skatt å bensin, som förbrukas vid drift av skogsbrukets motorer, på ett sätt som i sig förenar kraven på rättvisa och enkel administration. Mot bakgrunden härav synes det oss lämpligt, att här aktuella restitution, i likhet med vad fallet är för fiskets och trädgårdsnäringens vidkommande, utgår i form av kollektiv återbäring. Den grundläggande principen för bensinskattemedlens användning synes då i första hand böra vara, att sådana ändamål skall tillgodoses, för vilka anslag å riksstaten inte kan påräknas. Ändamålen bör vidare vara av allmän nytta för näringen och såvitt möjligt ha samband med maskintekniken. Medlen bör inte nyttjas till rent administrativa kostnader eller avlönande av tjänstemän.

Anföras må att många otillfredsställda och angelägna behov föreligger inom skogsbruket, vilka lämpligen kunde tillgodoses med här ifrågavarande restitutionsmedel. Främst synes det vara ett allmänt önskemål att kunna främja åtgärder av skilda slag till gagn för den skogliga yrkeskunskapen, speciellt på det allt mer aktuella motortekniska området och särskilt i fråga om motorsågar och andra småmaskiner, detta såväl i fråga om storskogsbrukets löneanställda som de mindre skogsägarna, vilka själva utför arbetet å sina skogsskiften. Vidare bör medlen kunna användas för att stödja det skogliga arbetarskyddet, vissa försöks- och forskningsuppgifter samt rationaliserings- och samordningsträvanden till gagn för dem som till väsentlig del direkt söker sin utkomst av den svenska skogen.

De restituerade medlen synes böra tillföras en för ändamålet bildad fond, Skogsbrukets bensinskattfond. Fondens förvaltning bör handhas av statskontoret och dispositionen lämpligen tillkomma skogsstyrelsen, som i sig innesluter representanter för de intressegrupper ifrågavarande medel närmast berör. Givetvis bör skogsstyrelsen vid behandling av hithörande ärenden i mån av behov direkt samråda med skogsbrukets berörda organisationer, exempelvis skogsarbetarnas fackliga och det enskilda skogsbrukets ekonomiska organisationer. Det torde därjämte få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga föreskrifter om medlens placering och användning m. m.

Sammanfattningsvis må till sist anföras följande. Då jordbruk, fiske och trädgårdsskötsel medgivits restitution av bensinskattemedel, framstår det som ett rättvisekrav, att skogsbruket tillerkännes motsvarande rättigheter i fråga om skattebelastningen vid drift av motorsågar och andra jämförbara motorer och redskap. Restitutionsmedlen bör utgå kollektivt för

främjande av ändamål till skogsnäringens gagn. Då den svenska skogen är av avgörande betydelse för landets försörjning, kan härigenom främjas åtgärder, som helt överensstämmer med nationens ekonomiska intressen.

Med stöd av vad vi ovan anfört hemställes,
att riksdagen måtte

I. i princip besluta kollektiv restitution från och med den 1 juli 1957 genom särskilt anslag å 9:e huvudtiteln av skatt å bensin, som förbrukas av motorsågar och andra jämförbara motorer och redskap i skogsbruket, att avräknas mot bensinskattemedel;

besluta, att ifrågakvarande restituerade bensinskattemedel tillföres en för ändamålet bildad fond, Skogsbrukets bensinskattefond, att disponeras i huvudsaklig överensstämmelse med vad i motionen anförts; samt

hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av de närmare tillämpningsföreskrifter, som i anledning härav kan befinnas erforderliga;

II. till grundval för nämnda restitutionsförfarande hos Kungl. Maj:t anhålla om närmare utredning rörande förekomsten av motorsågar och andra jämförbara motorer och redskap i skogsbruket och den häremot svärande bensinförbrukningen; samt

III. i avvaktan på frågans definitiva lösning för omedelbar disposition anvisa ett belopp av 300 000 kronor för vardera av budgetåren 1957/58 och 1958/59 till förenämnda fond till fördelning i enlighet med motionens syfte, att senare avräknas mot de anslag, som definitivt fastställles.

Stockholm den 14 januari 1958

Harald Larsson
i Hedenäset

Fridolf Jansson
i Benestad

Jan-Ivan Nilsson
i Tvärälund

H. Wahrendorff